

Inleiding

1 oktober 2020 was de start van mijn laatste werkjaar aan de UGent. Een geknipte gelegenheid, dacht ik, om terug te blikken aan de hand van mijn herinneringen. In diezelfde vierenzeventig jaar is onze universiteit op alle vlakken gegroeid en veranderd. Het zijn die veranderingen die mijn gedachten stuurden en best leerzaam kunnen zijn voor volgende generaties academici. Zonder een oordeel uit te spreken over beleidsopties of beslissingen zal ik hier en daar wel illustreren waarom we best niet meer terugkeren naar vroeger. In twaalf korte hoofdstukken heb ik het over de vele aspecten van de carrière waaronder onderzoek, onderwijs, collega's, gebouwen en infrastructuur, netwerken, conferenties en doctoreren, zoveel mogelijk met illustraties. Namen komen enkel voor in een positieve context maar ik vermoed wel dat ingewijden de andere personages zullen herkennen. Ik hoop dat het lezen inzicht geeft, of minstens amuseert.¹

Marysa Demoor, Gent, 1 maart 2022

1. Met dank aan Laurence De Wilde en Patrick Vanleene voor de nauwgezette lectuur van de eerste versies.

HOOFDSTUK I

Hoe het begon

1 oktober 1977

8.55uur: Vandaag mijn eerste werkdag als assistente bij Engelse literatuur. Ik ben op weg naar de afspraak met mijn baas, de notoire Prof. Willem Schrickx. Ik stap van het Sint-Pietersstation naar Rozier 44. Via de hoofdingang sla ik rechtsaf en stap door de gang van Engelse taalkunde, dan nog geschilderd in grijs-beige kleuren. Na het vertrek van Prof. Derolez zou de gang vooral herkenbaar worden aan het bordeaux kleur waarvoor de collega's van taalkunde later opteeden. Op het einde van de gang neem ik de balkonpassage met zicht op de verwaarloosde binnentuin waarin een grote kersenboom stond, een losstaande wc-pot en een urinoir. Verder woekerde er enkel onkruid. De latere brug tussen het klaslokaal aan de overkant en de balkongang bestond nog niet (en is nu ook alweer verdwenen). Via dat balkon kwam je in het Seminarie voor Engelse en Amerikaanse literatuur, zoals dat stuk van de opleiding Germaanse filologie toen heette.

Mijn aanstelling als assistente is plots en snel gekomen. Aan een academische carrière heb ik als studente nooit gedacht. Dit was onbekende materie voor mij. In juli studeerde ik af en tijdens het mondelinge examen Engelse literatuur met diezelfde Prof. Schrickx had hij me uitgevraagd over mijn studieresultaten, mijn toekomstplannen en mijn thesis. Ik had een thesis voor Nederlandse literatuur geschreven. Enkele dagen later, meteen na de proclamatie, werd ik door hem thuis opgebeld: of ik geïnteresseerd was in een interim assistentschap? En of ik daar met hem over wou komen praten. Op die manier lag plots, onverhoopt, mijn toekomst vast. Ik was 21 jaar en kreeg alvast een premie van de staat omdat ik binnen de drie maanden na mijn afstuderen al werk had.

9.00uur: Ik sta voor het bureau van Prof. Schrickx. Dat bureau was zowat het grootste van de hele faculteit: een troostprijs om in het gebouw Rozier te huizen en niet in de Blandijnberg. Ook het 'diensthoofd' van taalkunde, Prof. René Derolez, had een prachtig bureau met een oude plankenvloer die bangstigende geluiden maakte als een student er trillend wachtte op een mondelinge examenvraag. Het bureau van Schrickx had dan weer een keukentje waar de professor zich scheerde als hij weer eens de nacht in de Rozier had doorgebracht. Een beetje verder op de gang was er een toilet dat hij als *zijn*

toilet beschouwde. Daar bleef je dus best uit weg. Plots licht het lampje in de muur groen op en ik stap binnen.

Na het interview wijst Prof. Schrickx mij een bureau toe, een smalle ruimte naast twee andere in een nis in de gang, nauwelijks breder dan het raam dat uitgaf op de Magnelstraat. Boven die bureaus is er een gezellige leszaal waar ik zelf les had gekregen en waar ik nog vaak de volgende jaren les zou geven. Verder in de gang, door de dubbele deur naar de andere leszaal, die toen ook voor de helft de Engelse literatuurbibliotheek was, zaten de andere assistenten te wachten. Er waren twee vrouwen en drie mannen aanwezig, waarvan één Engelsman. Met mij erbij werd dat dus zes. De bedoeling van die samenkomst was een korte kennismaking en de toewijzing van de lessen. Alle hoorvakken werden sowieso door de leerstoelhouder, Prof. Schrickx gegeven, de oefeningen door de assistenten. Die periode was een overgangperiode in de zin dat de oefeningen zich aan het loskoppelen waren van de hoorcursus en een eigen evaluatiecijfer kregen. Aangezien ik de jongste was van het team, werd ik verondersteld het meeste les te geven, dixit Prof. Schrickx. Dat betekende dat ik vier van de acht groepen (telkens zo'n 40 studenten) in eerste kandidatuur kreeg toegewezen. De materie was dezelfde als wat ik zelf had gekregen.

Ikzelf omgeven door mijn nieuwe collega's.
Vooraan rechts één van onze twee secretaresses.

Na het korte onderhoud met mijn nieuwe collega's ging ik verder praten met mijn nieuwe baas. Wat men van mij verwachtte, bleef vrij vaag: aanwezig zijn in de voormiddag van elke werkdag was een vereiste; verder was er de lesopdracht en eventueel een doctoraat. Prof. Schrickx kon niet garanderen dat een

doctoraat tot een vaste benoeming zou leiden en leek ook niet te verwachten dat ik me zou engageren. Alles was toen aan het veranderen. In de tijd van Prof. Schrickx en andere proffen van zijn generatie werd men zowat meteen hoogleraar na het doctoraat. In de tijd van mijn aanwerving werd men met wat geluk (na jaren wachten) eerstaanwezend assistent en daarna werkleider. In uitzonderlijke gevallen kon aan een hoogleraar een geassocieerd docent worden toegewezen en die kon hem (heel uitzonderlijk 'haar') bijstaan in het onderwijs. Het personeel was onderverdeeld in het OP (het onderwijzend personeel), het WP (het wetenschappelijk personeel; daar was zowel tijdelijk als vast personeel bij) en het ATP (administratief en technisch personeel). In de jaren '60 was er een explosie geweest aan wetenschappelijk personeel. Die personeelsleden kregen een termijn van zes jaar, daarna jaarlijks te verlengen met één jaar tot maximaal tien. Slechts uitzonderingen slaagden erin om binnen die tien jaar te doctoreren. Zodra men een doctoraat had, werd men vastbenoemd als eerst-aanwezend assistent. De volgende trap was 'werkleider'.

De verandering kwam er met onderwijsminister Herman Decroo in 1976. Die eiste dat assistenten hun doctoraat afwerkten binnen de toegekende zes jaar met een mogelijkheid tot één extra jaar als overgangsmaatregel, als bewezen kon worden dat het doctoraat bijna afgewerkt was. De assistenten gingen prompt in staking tegen de nieuwe wet, en dat tijdens de examens. Sommigen vroegen gelijkwaardigheid aan met doctoraat op basis van artikels of omdat ze creatief werk hadden gepubliceerd.

In deze situatie kwam ik als groentje binnen. 21 jaar en ik wist ... niets. Er was geen georganiseerde informatie, geen ontmoeting met de rector of decaan, geen eedaflegging, geen DBC, niets. Ook over doctoreren wist ik niets. Voor mezelf heb ik snel beslist dat ik een doctoraat zou schrijven aangezien ik nu de kans kreeg. Een onderwerp had ik niet. Alleen wist ik door mijn Nederlandse thesis dat de negentiende eeuw mij boeide en daarbinnen zou ik zoeken.

Mei 1978: De inspiratie voor mijn doctoraat kwam na een werkbezoek van een Engelse Victorianist: Prof. David Carroll van Lancaster University. Zoals altijd was ik de gids van de dag voor de bezoekende academicus. Ik moest hem de highlights van Gent tonen maar wist daar toen zelf zo goed als niets over. Ik trakteerde finaal, zoals altijd, met een kopje thee op de Korenmarkt. Een zakje thee in een glas lauw water met een schijfje citroen. Voor elke bezoekende Brit een bewijs dat de beschaving nog niet tot hier was doorgedrongen. Ik koos na het bezoek van David Carroll voor een analyse van leven en werk van de Victoriaanse journalist Andrew Lang, een man met een rijke en veelzijdige carrière. Die zou me enkele jaren bezighouden. Daarnaast moest ik nog drie bijstellin-

gen zoeken, vonden over de Engelstalige literatuur die niets te maken hadden met mijn hoofdthesis. Daarvan zou ik er één moeten verdedigen op de verdediging als de doctoraatsjury het zo besliste. Maar ik had nog even tijd.